

Comentariu literar - La tiganci de Mircea Eliade

Spirit enciclopedic, face parte din familia spirituala a lui Dimitrie Cantemir, Eliade Radulescu, Hasdeu, Nicolae Iorga, erudit care se incadreaza in galeria marilor fondatori ai umanismului universal. Are vocatie pentru constructii monumentale la fel ca Hasdeu, Iorga, Balzac iar Eugen Ionescu il considera o figura de prim ordin in stiinta miturilor si istoria religiilor.

Este seful generatiei anilor 1930, evocat de Mihail Sebastian in volumul "Jurnal" si face parte din gruparea Criterion alaturi de Constantin Noica, Emil Cioran, Petru Tutea, Mircea Vulcarescu. Va fi profesor la catedra Nae Ionescu la facultatea de Litere si Filologie a Universitatii din Bucuresti iar dupa razboi se stabileste la Paris iar mai tarziu la Universitatea din Chicago.

Opera stiintifica si filosofica are prin continutul sau doua preocupari fundamentale: studiul mitului si istoria religiilor.

a) Pentru Mircea Eliade mitul este o povestire, o istorie sacra intr-un timp al fabulelor al inceputurilor vorbindu-se despre un timp mitic.

b) Cartea lui fundamentala conceputa in trei volume "Istoria credintelor si a ideilor religioase" a carui idee centrala este unitatea profunda si indivizibila a spiritului uman dincolo de timp si spatiu. Cartea manifesta un spirit de sistematizare greu de egalat si a patruns in bibliografia fundamentala a umanismului universal determinand constituirea catedrei Mircea Eliade, la Universitatea din Chicago.

Conceputa la Paris in 1859, nuvela intitulata "La tiganci" se incadreaza in suita literaturii fantastice care continua traditia unui fantastic romanesc regasit in basme: proza eminesciana ("Sarmanul Dionis") si in povestirile lui Caragiale ("La hanul lui Monjoala").

Nuvela lui Eliade aduce in discutie mitul iesirii din timp, mitul labirintului si al camuflarii sacrului in profan. Opera stabileste firul epic in Bucuresti in perioada interbelica cand un modest profesor de pian, Gavrilesco se intoarce de la lectia predata Otiliei, nepoata doamnei Voitirovici. Se urca in tramvai, asculta conversatia calatorilor intrigati de misterul pe care spatiul cunoscut in Bucuresti prin numele la tiganci transmite atractia inexplicabila si ambiguitatea pe care aceasta zona o trezeste. Gavrilesco isi aminteste ca a uitat partiturile la eleva sa si coboara din tramvai pentru a se intoarce. Caldura este tot mai mare, nu intamplator ca si in schitele lui Caragiale. Mintea este lenesa, omul molesit si obosit si o intreaga incetineala se infiltreaza in fiinta omeneasca rupandu-i ritmul firesc de viata. Uimit, simtind nefirescul, eroul exclama: "Gavrilesco, atentie, parca ai inceput sa imbatranesti, te ramolesti, iti pierzi memoria..."

Ca hipnotizat, atras inexplicabil, eroul se trezeste in zona atat de atragatoare, intr-un spatiu umbros si racoros unde incepe, de fapt, o experienta unica: moartea clinica a eroului. Este intampinat de o batrana care ii cere 300 de lei, prezenta ce poate fi interpretata cu a cerberului care preia lumea mortilor. Apar apoi trei fete frumoase, numarul lor fiind cifra fatidica fundamentala a universului, cifra pe care se construiesc si basmele. Este vorba de o evreica, o grecoaica, si o tiganka origine

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

deloc intamplatoare, ele reprezentand civilizatii stravechi, semnificative in evolutia omenirii, incarcate de mister si de urme inca neexplicate.

incepe o suita de ritualuri de probe initiatice intr-un spatiu ce cuprinde multe oglinzi, paravane, fotolii, draperii pentru a reface o cale a labirintului caci printre obiecte el trebuie sa gaseasca calea. Intr-un amestec de umbra si lumina, cele trei fete ursitoare il prind intr-o hora imaginand un joc in care tiganca trebuie descoperita, proba pe care eroul nu o trece probabil pentru ca nu venise inca momentul, nu era pregatit pentru plecarea definitiva.

Se trezeste invaluit intr-o draperie asemenea unui giulgiu, simbol al mortii, fiind imbracat cu niste haine necunoscute: cu tunica si niste salvari de matase galbena.

Sugestia unui plan al mortii este transmisa prin cateva replici ale eroului : "era o nefireasca racoare" , "domina un sentiment de intensa tristete" , "vocile fetelor veneau de foarte departe" , "se vazut gol, mai slab cu pantecul umflat, cu oasele iesite prin piele... incerca sa tipe dar gatul ii era uscat, lemnos si sunetele pareau inecate in pasle".

Gavrilescu se intoarce in lumea realitatii pe care o gaseste straina caci trecusera deja 12 ani; sotia sa Elsa plecase in Germania, eleva Otilia se casatorise, bancnotele se schimbasera. Gaseste o lume total straina in care nu se mai poate integra. Se simte strain de aceea se intoarce la casa tiganilor si printr-o "intamplare" se intalneste cu un birjar care fusese dricar in tinerețe si-l duce la destinatie. Se intoarce pentru ca drumul de la viata la moarte are un singur sens si din moment ce a pasit in lumea umbrelor cale de intoarcere nu mai exista.

intalneste aceeași batrana iar in camera nu mai erau acele trei fete ci il astepta Hildegard iubita lui din tinerețe pentru a-l initia si a-l ajuta sa alunece in moarte. Eroul are senzatia ca viseaza dar iubita ii spune: "asa incepe...ca intr-un vis...toti visam" si impreuna cu birjarul intr-un simbolic convoi mortuar, eroul se indreapta spre padure pierzandu-se deci intr-o lume a umbrelor fara intoarcere.

Mircea Eliade marturiseste: "In nuvela mea este , si nu este o lume reala, o lume in care se traieste si se moare zi de zi."

Iata ca Eliade sustine conceptia moderna despre moarte formulata de Rilke, dupa care traim si murim in acelasi timp, deci moartea nu este un accident al vietii.